

volitve so pred durmi, od izida istih je odvisno, ako se bode krenilo za kmečki stan na boljše ali ne. — Cela Avstrija je na nogah, vsi drugi stanovi hrepenijo in iščejo po zastopnikih za državni zbor. — Od nekaj si zbirajo drugi stanovi iz sredine može v zastopstvo, može, kateri poznajo dobrote, težave, britkosti in potrebe svojega stanu, potem pa se vsim drugim stanovom zmiraj boljše godi. Nam ubogim kmetom pa zmiraj slabše. Zakaj pa neki? — Dragi kmetič, odgovor je lahek. Do sihmal še nismo imeli kod zastopnika v državnem zboru iz našega stanu, kmeta od pluga, kateri bi tam na višjem mestu predlagal kmečke težave, britkosti in potrebe; ugovarjal vsim kmečkemu stanu škodljivim naredbam in postavam.

Državna vlada bi morda rada tu ali tam kmečkemu stanu pomagala, pa samo ne ve kje in kako. Naši dozrajni zastopniki pa so se nam zmiraj usiljevali iz drugih stanovov, kateri živijo v celi dobi življenja v dobroti in mehkoči, ter naših težav, trpljenja in potreb celo nič ne poznajo, poznati ne morajo. Ob času volitve se nam v prijaznosti in obetanjem bližajo, so pa enkrat za poslance izvoljeni se tamkaj na višjem mestu celo malo ali nič ne brigajo. Preteplejo se in poganjajo se za take reči, ktere nam kmetom celo nič ne pomagajo. Čas, leta pretečejo, denar zgine, in mi smo zmiraj na slabšem.

Dragi kmetje, le pogledjmo si, kaj se je v zadnjih letih za nas kmete storilo. Dva milijona so nam znižali zemljiški davek, pri tem ko so okoli 20 milijonov dovolili za zboljšanje plač uradnikom in penzionistom. To ti je dobrot! Naredili so postavo o živinski soli, ter hoteli stem obogateti kmeta. Ista postava bila je tako osnovana, da je stal kmet, kateri bi si bil sol naročil, z eno nogo zmiraj v kazni. Pre-drugačili so v državnem zboru na eni strani eksekutivno postavo na boljše tako, da se po drugi strani kmet veliko prej ob posestvo in premoženje spravi.

Dragi kmetič! Če ti povoden uniči vso krmo ali če ti toča pokonča vso žito, ter ti povzroči na stotake

„Anže, to-le imaš 40 kr. za ta mesec, pa ide! Imamo že družega!“

„Nič ne de“, sem si mislil, poberem kopita in grem.

Domov prišedši, pozdravijo me oče s kneftro, mati pa z burkljami. Moral sem daleč od doma v drugo vas, kjer vsak dan natezam dreto in mažem čevlje. Kadar pride kova stara mimo okna, jo vprašam, če so bile že tedaj železnice, ko je bila ona mlada. Ni še davno, kar je zagnala neka starka na to vprašanje birglje skozi okno, toda zadela ni mene ampak mojega mojstra, ki mi je pozneje seveda stotero povrnil, kar je dobil.

Cevljarček sem tedaj. Kopite nabijam in cveke lomim. Predragi bralec iz tega previdiš, da nimam denarja, ker ga pač ni, in da je to glavni vzrok, zakaj jaz nisem bogatinec — kakšen milijoner, kakor Rotšild, ki je bojda tako bogat, da bi si dal lahko napraviti hišo iz samega srebra, zlat hlačen pas in vrtno ograjo iz samih klobas.

škode, se ti postavno popusti na davku (štibri) 50 kr., 1 gld. kvečjemu 5 gld. Ako pa kak uradnik ali častnik, kateri ima itak mastno plačo, prosi še za podporo, da se mu ročno 50, 100 gld. in še več.

Dragi kmetič, ljubi stanovski brat! Uradniki, častniki, kateri imajo znano mastne plače, in bi si prav lahko vsako leto nekaj prihranili, (prišparali) za stare dni, ker kmečki pridelki, žito, moka, meso i. t. d. so na jako nizki ceni, seveda na škodo tega ubogega kmeta, dobijo masten penzion. Tistim uradnikom, kateri res do starosti in oslabosti delujejo, nismo zavistni (falšni) ali večina jih je, kateri gredo v najboljših letih in močeh v penzion, dobijo si še potem druge službe proti dobri plači, ter imajo masten penzion in še posebno mastne plačila. In to je skoraj pri vsakem penzionistu. Zakaj neki? ker je postava. Zakaj se te narobe postave ne popravijo? Dokler je uradnik ali častnik zmožen dela, naj se ne penzionira.

Preljubi mi brat kmetič! Ubijal si se celo dobo življenja pri bornem živežu v potu svojega obraza do visoke starosti, da imaš vse sloke in kruljave sklepove, ter prideloval morda 50, 60 let živež za človeštvo; nosil v štibernico in druge zavode denar, ali si že čul praviti o penzioniranem kmetu. Ako si dolžan v hranilnico ali posojilnico plačuješ v prvi po 4—5 gld., v drugi 6 gld. odstotkov. Ljubi kmetič mi plačujemo pri nizkih dolgovih po 6 gld. odstotkov, pri visokih zneskih na primer 100000 ali 200000 gld. pa se dobi denar po 3 gld. odstotkov. Sramota je za 19. stoletje da se stavijo pri hranilnicah in posojilnicah iz čistega dohodka take velikanske luksuriozne palače, pogledj si v Mariboru in Celju, naj bi se rajši ubogimu kmetiču obrestni znižale.

Dalje dragi kmetič je pristojbinska postava od leta 1854 (desetek) celo narobežna, zadnje leta se je nekaj pa dosti premalo popravila. Od posestva v rednosti po 5—5000 gld. ktereга kupiš ali sinu odstopiš plačaš 100—200 gld. desetka, ako je pa borzijanec, bogataš na borzi priigralski 50.000 gld., plača desetka 5 gld. Ljubi kmetič, če te dobi doktor v roke in si ne moreš pomagati, zgubljen si, brez ozira na stranko. Tako dolgo te bode pulil in lupil, da si ob premoženje. Če te tožuje na primer za 100 gld. plačal si že po eksekuciji 150 gl. in končno si še zmiraj 150 gld. in še 50 gld. stroškov dolžan. — To je postavno. Mili Bog! usmili se. Jaz ti povem, ljubi kmetič, doktorja, saj ga svet dovolj pozna po imenu, je slovenski narodnjak in kmečki zastopnik, ni imel niti krajcarja erbšne, danes ga štejejo na 300000 gld. v premoženju, vse od krvavih žuljevih goldinarjev ubogega kmetiča.

(Konec prihodnje.)

Kmečkim, obrtniškim in delavskim volilecem!

Dragi kmetje, obrtniki in delavci! Kakor vam znano, so gospodje odvetniki in duhovniki našemu kmetiškem, delavskemu in obrtniškem stanu postavili svojevoljno kandidate za državni zbor iz svoje stranke. To samovoljno postavljenje more vsakega kmeta, de-

lavca in obrtnika v srce zaboleti, ker nam hočejo posiloma vriniti poslance iz svojih stanov, ker ne razumijo in ne poznajo čisto nič naših zahtev. Ne pustimo se od njih v kozji rog pognati.

Dragi tovarši kmetijskega, delavskega in obrtniškega stanu. Močno nas je vse te stanove razveselilo, ko se je po časnikih naznanilo, da so se začeli tudi kmetje, delavci in obrtniki za svoje pravice zanimati in tako postavili kandidate ali zastopnike v državni zbor iz kmetijskega stanu. Če torej se kmetu slabo godi, godi se slabo tudi delavcem in obrtnikom. Tedaj so postavili za 5. kurijo za spodnjo Štajersko kmeta in dolgoletnega občinskega predstojnika Janeza Wisenjaka v Žamencih blizu Ptuja.

Za 4. kurijo so postavili Franca Wračko-ta, kmeta in občinskega predstojnika in načelnika okrajnega zastopa gornje Radgone v Orehovcih za volilni okraj Ptuj, Ljutomer, sv. Lenart, Ormož, Rogatec, Šmarje in gornjo Radgono.

Za 4. kurijo Maribor, Sl. Bistrica, Sl. Gradec in t. d. so postavili Ludovika Kresnika kmeta na Črešnjevci pri Slov. Bistrici.

Tedaj dragi kmetje, delavci in obrtniki, velika sreča za nas vse, da so se znašli taki kmetje, katerih je volja, pred državni zbor stopiti in naše koristi predlagati in neustrašeno zahtevati, kar nam že po naravi pripada. Ker je že preteklo pol stoletja, kar volimo mi naše poslance iz drugih stanov v državni zbor, ki pa so za naš stan bore malo storili, je sedaj najzadnji čas in sveta dolžnost, da že vendar enkrat stopimo na svoje noge.

Ker se bode zdaj začelo 20. stoletje, hočemo mi kmetje, obrtniki in delavci pokazati, da smo tudi mi sposobni si iz našega stana svoje poslance izbrati in sami sebe zastopati pri državnem zboru. Ne potrebujemo znanj nobenih kuratorjev za naš stan, ker sami najbolj znamo, kje nas čevelj žuli.

Tedaj dragi kmetje, župani, obrtniki in delavci naša sveta dolžnost je, da mi začnemo skupaj držati, svoj stan častiti in ga ne zametavati ali sramotiti. Kdor sam sebe zaničuje, tisti je čisto neumen, če pa bi mi tako neumni bili, da bi mi sami sebe zametavali in bi šli v drugi tabor, namreč si hoteli iz drugih stanov za sebe svoje zastopnike iskati in njih voliti, bila bi to goropadna krivica in velika nesreča in sramota za vsakega kmetijskega in delavskega volilca. Tega pa nas sam Bog varuj. Velika sreča za naše, z davki preobložene in teptane stanove spodnjega slovenskega Štajarja bo, ako si mi izvolimo naše vrle neustrašene kmete, ktere so nam postavili za naše prihodne poslance, ker to nam bode začetek našega napredovanja in zgodovina poznejših časov bo o tem pripovedovala.

Dragi tovarši, ker je pred desetimi leti bila ena knjižica spisana „kmetiški stan in njegov propad, sedajni čas i. t. d.“ od kmeta Janeza Wisenjaka. Je to knjižico tudi dobil en gospod duhovnik in jo bral, in ta gospod je rekel: „Da bi jaz kmet bil, bi s tem človekom držal in ker nisem kmet, pa nemorem stem deržati.“ — Glejte, ta gospod je čisto resnico povedal, ker ako bi skupaj deržali, bi to bila tudi gotova sreča za nas.

Dragi! Vi ste tudi nekateri svoje duhovnike si za volilne može izvolili, ali tisti ne bodo za kmeta, marveč za svoj stan delali — kmeta pa bodo na stran tiščali; gotovo je to resnica, bode se sami prepričali. Pa ker je ogromno število vrlih županov, kmetov, obrtnikov in delavcev izvoljenih, tedaj vsaki volilec naj si že doma na listek napiše tistega kmeta, ktereга bode volil, ker se bode listeki volilo in to je tudi prav dobro; se ne bo treba nikoga baťi in le kmeta voliti v našo korist. Ako bi kateri izmed volilcev si rajši drugega izvolil kakor iz svojega stanu, tak zasramuje sam sebe, zasramuje vse tiste volilci kteri so njega izvolili, on tedaj zasramuje ves kmetiški, obrtniški in delavski stan, takega izdajalca si zapomnimo za vselej.

Prva volitva 5. kurije bode 3. januarja 1901. Za to kurijo je postavljen za spodnji slovenski Štajar Janez Wisenjak kmet in dolgoletni občinski predstojnik v Žamencih, kteri je neustrašljiv zagovornik naših stanov; njega volite enoglasno. Ta volilni kraj obseže: Celje, Vransko, Gorjigrad, Laško, Šoštanj v z volilnim krajem Celje. Konjice z volilnim krajem Konjice. Slovenjigradec z volilnim krajem Slovenjigradec. Ptuj Ormuž, sv. Lenart z volilnim krajem Ptuj. Rogatec Šmarje z volilnim krajem Rogatec. Brežice, Kozje, Sevnica z volilnim krajem Brežice in Ljutomer, Gornja Radgona z volilnim krajem Ljutomer.

Druga volitev 4. kurije bo dne 8. januarja 1901. ki obseže: Ptuj, Ormuž, Sv. Lenart z volilnim krajem Ptuj. Rogatec, Šmarje z volilnim krajem Rogatec. Ljutomer, Gornja Radgona z volilnim krajem Ljutomer. Za ta volilni okraj je proglašen Franc Wračko, kmet, občinski predstojnik in načelnik gornje radgonskega okrajnega zastopa v Orehovcih; volite ga enoglasno.

Volitev 4. kurije 8. januarja 1901 z volilnim okrajem Maribor, slov. Bistrica. Konjice z volilnim okrajem Konjice. Slovenjigradec z volilnim krajem Slovenjigradec. Za ta volilni okraj je postavljen Ludvik Kresnik, kmet in župan v Črešnjevici pri Slov. Bistrici, volite ga enoglasno.

Dragi tovarši kmetijskega obrtniškega in delavskega stanu spodnje Štajerske! Imamo tedaj same kmete in župane postavljene za naše poslance, in ker imajo njihovi občani vso zaupanje do njih, ni nam potreba več o njih govoriti, in se vsi brezskrbno le njim pridružimo in jih izvolimo ter stem pokažemo kaj zamore naša edinost doseči.

Bog dal srečo.

Prosimo slavno uredništvo „Štajerca“, da se ta dopis prihodnje natisne.

Podpisani župani, volilci četrte in pete kurije:

Andraž Kovačec. Martin Vičar. Franc Šori.

Kmetje

ptujskega, ormoškega, ljutomerskega, sv. lenarškega, gornje radgonskega, rogaškega in šmarskega okraja!

Kakor Vam je morebiti znano, so gospodje v Ptujju za vaš volilni okraj za kmečke občine postavili kandidata za državni zbor gospoda dvornega svetnika doktora Fritz Ploja.